

TERVEYDENHUOLLON PALVELUVALIKOIMANEUVOSTON KOKOUS 4/2015

Aika Torstai 21.5.2015, kello 12:00-16:00.

Paikka Tekniskan salit, Eerikinkatu 2, 00100 Helsinki.

Osallistujat Päivi Sillanaukee, puheenjohtaja (x)

Jäsenet:

Kirsi Varhila, varapj asiak. 5 alk. (x)
Tapani Keränen (x)
Markus Henriksson (x)
Päivi Koivuranta-Vaara (x)
Ilona Autti-Rämö (x)
Eeva Sofia Leinonen (x)
Kari-Matti Hiltunen (x)
Vesa Kataja (-)
Ulla Keränen (x)
Mirva Lohiniva-Kerkelä (-)
Aino-Liisa Oukka (x)
Taina Remes-Lyly (x)
Pekka Rissanen (x)
Samuli Saarni (-)
Carola Wärnä-Furu (x)

Varajäsenet:

Päivi Voutilainen (-)
Marjukka Mäkelä (-)
Tarja Holi, johtaja (-)
Tuula Kock (-)
Anja Kairisalo (-)
Vesa Kiviniemi (-)
Sari Mäkinen (-)
Jorma Penttinen (-)
Aki Lindén (-)
Kari Paaso asiak. 10 asti (x)
Susanna Yli-Luukko (-)
Risto-Pekka Happonen (-)
Marja Blom (-)
Jussi Vahtera (-)
Tuula Hakala (-)

Pysyvä sihteeristö:

Jaana Leipälä, pääsihteeri (x)
Reima Palonen, erityisasiantuntija (x)
Sari Koskinen, erityisasiantuntija (x)
Hang Pham, osastosihteeri (x)

1 Avaus, kokouksen osallistujat ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.03.

2 24.3.2015 kokouksen pöytäkirja (Liite 1)

Hyväksyttiin 24.3.2015 kokouksen pöytäkirja.

3 Tiedoksi

Reima Palonen kertasi lyhyesti pääkohdat Helsingin hallinto-oikeudelle annettusta lausunnosta, joka hyväksyttiin neuvoston edellisessä kokouksessa 24.3.2015. (Liite 2).

4 Luonnos vastaukseksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle (Liitteet 3a ja 3b)

Reima Palonen esitteli korkeimman hallinto-oikeuden lausuntopyynnön, joka koskee samankaltaista asiaa kuin kohdan 3 lausunto

Tässä tapauksessa henkilö oli v. 2012 hakenut Kelalta ennakkolupaa hakeutua borreliosisin hoitoon Saksaan. Hakemuksessa hoidon todettiin alkaneen v. 2011 ja jatkuvan toistaiseksi. Kela antoi sairaanhoitopiirin sitovan lausunnon perusteella kielteisen päätöksen v. 2012. Hakija valitti hallinto-oikeuteen, joka antoi kielteisen päätöksen v. 2013. Hakija valitti v. 2013 edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Palonen esitteli vastausluonnoksen, jonka mukaan 1.1.2014 voimaan tulleita palveluvalikoimaa koskevia säännöksiä ei voida soveltaa tähän tapaukseen, koska niitä ei ole säädetty sovellettavaksi takautuvasti. Siksi neuvosto ei ollut toimivaltainen antamaan pyydettyä lausuntoa.

Korkein hallinto-oikeus oli kysynyt myös hoitopääsyajoista ja hoitomuodoista. Todettiin, että niistä ole kattavaa valtakunnallista tietokantaa tai rekisteriä, josta tiedot ilmenisivät myös takautuvilta ajanjaksoilta. Näitä tietoja tulee tiedustella suoraan kustakin hoitolaitoksesta.

Päätös: Vastaus hyväksyttiin muutoksitta.

5 Luonnos lausunnoksi Suomen endokrinologiyhdistykselle (Liitteet 4a, 4b, 4c, 4d, 4e)

Markus Henriksson poistui asian käsittelyn ajaksi.

Jaana Leipälä kertoi luonnoksesta lausunnoksi Suomen endokrinoloyhdistykselle, jota käsiteltiin myös 24.3.2015 neuvoston kokouksessa, ja sovittiin muokattavaksi. Leipälä kertoi lyhyesti muokatun lausuntoluonnoksen pääkohdat ja johtopäätökset.

Päätös: lausunto hyväksyttiin.

6 Suun terveydenhuollon jaoston kuulumiset

Taina Remes-Lyly kertoi suun terveydenhuollon jaoston kuulumiset. Remes-Lyly kertoi, miksi protetiikka otettiin ensimmäiseksi aihealueeksi. Syinä ovat muun muassa väestön ikääntyminen, tavoite ikäihmisten kotona selviämiseen, purentakyvyn vaikutukset (toimintakyky ja immuniteetti) ja sosiaaliset tekijät.

Remes-Lyly totesi yleisen näkemyksen olevan, että 20 hammasta mahdollistaa riittävän purentaelimen toimintakyvyn. WHO on myös asettanut 1980-luvun alkupuolella vuosituhanneenvaihteen tavoitteeksi 20 toimivaa hammasta; 10 vastinhammasparia.

Suun terveydenhuollon jaosto on kokoontunut 11.5.2015 Turussa. Jaosto selvittää vielä tarkemmin tilannetta, jossa atrofiituneessa alaleuassa ei saada pysymään irtoproteesia. Tarkoituksena on pohtia mm. PICON relevantteja terveysterveystoimintatavoitteita ja kustannusvaikuttavuuskysymyksiä.

Keskusteltiin yleisesti kustannusanalyysistä, esim. protetiikan hyötyjen arvioinnista diabeteksen ja muiden yleissairauksien hoidossa pitkällä aikavälillä. Keskustelussa nostettiin esille myös terveyden edistäminen, tutkimukset ja ravitsemuksen kokonaisuus etenkin ikääntyneillä ja immunitetiltaan vajailla henkilöillä

Todettiin, että kesäkuussa Remes-Lyly ja neuvoston sihteeristö tapaavat valtakunnallisen hoidon saatavuuden ja yhtenäisten hoidon perusteiden työryhmän suun terveyden alatyöryhmän puheenjohtaja Anne Nordbladin ja varmistavat, että neuvoston ja työryhmän työskentely tapahtuu synkronoidusti.

7 Prope-jaoston kuulumiset

Jaana Leipälä kertoi, että prope-jaosto on kokoontunut viisi kertaa. Prope on tehnyt luonnoksen rungoksi kuvaukselle ”Palveluvalikoiman määrittelyn lähtökohta, perusteet ja periaatteet”. Leipälä esitteli runkoluonnoksen lyhyesti, ja kertoi alustavasti sovitusta työnjaosta ja aikataulusta. Leipälä kutsui kiinnostuneita neuvoston jäseniä ja varajäseniä ilmoittautumaan mukaan työhön.

Luonnos palveluvalikoiman määrittelyn lähtökohdan, perusteiden ja periaatteiden kuvauksesta on tarkoitus tuoda keskusteltavaksi neuvoston seuraavaan 27.8.2015 kokoukseen.

Sovittiin, että luonnos lähetetään neuvostolle, jotta halukkaat voivat ilmoittautua mukaan työhön.

8 TULES-jaosto

Päätös:

Neuvosto nimesi tuki- ja liikuntaelinsairauksien (TULES) jaoston toimikaudelle 21.5.2015–11.6.2017. Nimettiin seuraavat henkilöt:

1. Puheenjohtajaksi Ilona Autti-Rämö, Kela
2. Susanna Yli-Luukko, Oulun yliopistollinen sairaala
3. Ulla Keränen, HUS/Hyvinkään sairaala
4. Katri Laimi, Turun yliopistollinen keskussairaala
5. Jaana Paltamaa, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Jaoston sihteerinä toimivat Reima Palonen ja Jaana Leipälä

9 Asiantuntijoiden nimeäminen (Liite 5)

Päätös:

Neuvosto nimesi terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston asiantuntijoita toimikaudelle 21.5.2015–11.6.2017. Nimettiin seuraavat henkilöt:

1. fysiatrian dosentti Katri Laimi, Turun yliopistollinen keskussairaala
2. fysioterapeutti, terveystieteiden tohtori Jaana Paltamaa, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
3. ortopedian ja traumatologian professori Teppo Järvinen, Helsingin yliopisto/HUS
4. fysiatrian dosentti Antti Malmivaara, THL.

10 Aihe-ehdotus: miehen sterilisaatio

Sari Koskinen kertoi lyhyesti miehen sterilisaation valmistelutilanteesta. Suomessa sterilisaatiota toteutetaan sekä yksityisellä että julkisella puolella. Yksityisessä terveydenhuollossa tehtyjen sterilisaation kustannuksia Kela ei korvaa, ellei sterilisaation syynä ole sairauseruste. Naapurimaiden tilanne:

- Norjassa sterilisaatioita tehdään julkisessa terveydenhuollossa kaikille, jotka täyttävät tietyt kriteerit (sekä miehet että naiset).
- Ruotsissa ei ole tehty valtakunnallista suositusta (eri maakäräjillä omia ohjeistuksia).

Raskauden ehkäisystä on tekeillä Käypä hoito -suositus, joka julkaistaneen loppuvuodesta 2015. Suositukseen sisältyy sterilisaatio.

Keskusteltiin neuvoston juridisesta roolista, korvattavuuskysymyksistä ja asiaan liittyvästä tutkimusnäytöstä.

Sterilisaatiokysymyksen valmistelua jatketaan ja asiaa käsitellään neuvoston seuraavassa kokouksessa 27.8.2015.

13.30–13.45 Kahvitauko

11 Valtakunnallisen hoidon saatavuuden ja yhtenäisten hoidon perusteiden työryhmän kuulumiset

Jaana Leipälä kertoi, että Valtakunnallisen hoidon saatavuuden ja yhtenäisten hoidon perusteiden työryhmä kokoontui ensimmäistä kertaa 16.3.2015, seuraava kokous pidetään 29.5.2015. Jaana Leipälä osallistuu työryhmän kokouksiin sen pysyvänä asiantuntijana.

Työryhmällä on neljä alatyöryhmää:

- hoidon saatavuus
- yhtenäiset hoidon perusteet
- iäkkäiden laitoshoidon perusteet
- suun terveydenhuolto

Leipälä on mukana myös yhtenäisten hoidon perusteiden alatyöryhmässä, jota vetää Liisa-Maria Voipio-Pulkki. Hän on myös koko työryhmän puheenjohtaja.

12 Aihe-ehdotus: samaa sukupuolta olevien pariskuntien hedelmöityshoito (Liitteet 6a, 6b, 6c, 6d)

Jaana Leipälä ja Kirsi Varhila poistuivat asian käsittelyn ajaksi.

Kari-Matti Hiltunen kertoi lyhyesti, miksi oli ehdottanut samaa sukupuolta olevien pariskuntien hedelmöityshoitoa otettavaksi neuvoston käsittelyyn. Hiltunen kertoi, että peruspalveluministeri Susanna Huovinen on kirjeellään (liite 6c) kysynyt mihin toimenpiteisiin sairaanhoitopiireissä on ryhdytty päivitetyn hedelmöityshoitojen yhtenäiset perusteet -suosituksen (STM 2010:31, 2 korjattu painos 2014) johdosta. Hiltusen mielestä päivitetty ”hedelmöityshoidon yhtenäiset perusteet” ei ole kirjoitettu selkeästi ja on hyvin tulkinnanvarainen. Hiltunen toivoi, että saataisiin valtakunnallinen linjaus hedelmöityshoitoihin ja niiden korvattavuuteen julkisin varoin. Tällä hetkellä Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä tehdään hedelmöityshoitoja vain lääketieteellisin perustein.

Reima Palonen kertoi taustaksi, että peruspalveluministeri Huovisen kirjeen lisäksi STM on lähettänyt myös Kirsi Varhilan ja Timo Keistisen allekirjoittaman kirjeen (liite 6d) sairaanhoitopiirien johtajaylilääkäreille sekä naistentautien ja synnytysten ylilääkäreille. Palonen totesi, että terveydenhuoltolain sanamuotojen perusteella yhteiset hoidon perusteet ovat sitovampia kuin palveluvalikoimaneuvoston suositukset.

Käydyssä keskustelussa viitattiin mm. etiikkaan, kustannuksiin ja Kela-korvattavuuteen, eri oikeudellisiin ja lääketieteellisiin näkökulmiin. Keskustelussa heräsi myös kysymys, onko asiasta tehty kansainvälisiä selvityksiä eri maiden linjauksista.

Päätettiin jättää asia pöydälle. Kari-Matti Hiltunen huolehtii yliopistosairaaloiden johtajaylilääkäreiden näkemysten kokoamisesta, jotta saadaan tieto, miltä osin nykyinen ohjeistus mahdollisesti kaipaasi tarkennusta. Sen jälkeen selvitetään neuvoston sihteeristön ja STM:n viranhaltijoiden kesken, missä asian käsittelyä jatketaan.

13 Sidonnaisuudet (Liitteet 7a, 7b)

Reima Palonen totesi, että neuvoston jäsenten, varajäsenten ja asiantuntijoiden sidonnaisuudet on kartoitettu vuonna 2014 nimitysprosessin yhteydessä ICM-JE:n lomakkeella. Neuvosto on nyttemmin laatinut oman (vielä koekäytössä olevan) räätälöidyn lomakkeen, joka on yksityiskohtaisempi. Sidonnaisuustiedot on jatkossa tarkoitus päivittää vuosittain.

Kokouksessa esitettiin lomakkeesta muutamia kommentteja:

- lomakkeen kohtia ei ole painotettu (ei ilmene onko ilmoitettu sidonnaisuus ollut kertaluonteinen vai toistuva)
- puolison ja muiden läheisten kautta muodostuvia sidonnaisuuksia ei kysytä.

Palonen muistutti jäseniä, että sidonnaisuus ja jääviys ovat kaksi eri asiaa. Sidonnaisuuslomakkeeseen on syytä ilmoittaa laajemmin sidonnaisuudet, mutta jääviys tulee arvioida aina asiakohtaisesti.

Sovittiin, että harkitaan vielä, mitä sidonnaisuustietoja julkaistaan nettisivuilla. Lisäksi mietitään vielä mahdollisia muutoksia lomakkeeseen saatujen kommenttien johdosta. Jos lomaketta muokataan, lähetetään jäsenille, varajäsenille ja asiantuntijoille täytettäväksi muokattu versio. Nyt liitteenä ollutta lomaketta ei siis tarvitse vielä täyttää.

14 Palveluvalikoimaneuvoston työseminaari 22.5.2015 (Liite 8)

Jaana Leipälä kertoi, että perjantaina 22.5.2015 pidetään neuvoston jäsenille ja asiantuntijoille työseminaari Königstedtin kartanossa. Työseminaarissa käsitellään muun muassa seuraavia kysymyksiä:

- Miten ja mistä näyttö?
- Mikä näyttö riittää?
- Entä etiikka?

Työseminaarin ohjelma on liitteenä (Liite 8).

15 Seuraavat kokoukset, *Jaana Leipälä*

- 22.5.2015, klo 9:00–15:00 (työseminaari)
- 27.8.2015, klo 9:00–13:00
- 17.9.2015, klo 9:00–16:00 (sidosryhmätapaaminen)
- 22.10.2015, klo 9:00–13:00
- 12.11.2015, klo 9:00–16:00 (avoin seminaari)
- 10.12.2015, klo 12:00–16:00

16 Muut asiat

- **Nettisivut**
Sari Koskinen kertoi palveluvalikoiman nettisivujen valmistelusta. Sihteeristöllä on käytössään betaversio, jota työstetään eteenpäin. Nettisivuille viedään kokouspöytäkirjat, suositukset ja lausunnot (salassapitosäädöksiä sallimissa rajoissa). Nettisivun keskeiset asiat käännetään myös ruotsiksi ja englanniksi. Nettisivut julkaistaneen kesälomien jälkeen.
- **PALKO ja PALKOset:**
Jaana Leipälä kertoi, että ministeriössä on käytetty sihteeristöstä ja neuvostosta PALKO -nimitystä. Leipälä ehdotti sihteeristön näkemyksenä, että PALKO -lyhennettä voitaisiin jatkossa käyttää neuvoston lyhenteenä. Sihteeristöstä käytettäisiin taas PALKOset lyhennettä. Lyhenteet päätettiin ottaa käyttöön.

Terveystieteiden palveluvalikoimaneuvoston nimen käänne englanniksi on otettu käyttöön:
➤ Council for Choices in Health Care in Finland / COHERE Finland
➤ Ruotsinkielinen käänne on mietinnässä. Carola Wärnå-Furu miettii lyhennettä ”Tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården”-nimelle
- **Ohjelmaehdotus Lääkäripäiville 2016 (Liite 9)**
Käytiin lyhyesti läpi Lääkäripäiville 2016 lähetettyä ohjelmaehdotusta.

17 Kokouksen päätös

Kokous päättyi kello 15:12.

Puheenjohtaja

Päivi Sillanaukee

Pääsihteeri

Jaana Leipälä

LIITTEET

- Liite 1. 24.3.2015 kokouksen pöytäkirja
- Liite 2. Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle (ei julkinen)
- Liite 3a. Korkeimman hallinto-oikeuden lausuntopyyntö (ei julkinen)

- Liite 3b. Vastaus korkeimmalle hallinto-oikeudelle (ei julkinen)
- Liite 4a. Suomen endokrinologiyhdistyksen lausuntopyyntö
- Liite 4b. Suomen endokrinologiyhdistyksen suositus
- Liite 4c. Lausunto Suomen endokrinologiyhdistykselle
- Liite 4d. Finohtan selvitys 27.1.2015
- Liite 4e. Finohtan selvitys 10.3.2015
- Liite 5. Asiantuntijoiksi nimettävien CV:t
- Liite 6a. Hedelmöityshoidon yhtenäiset perusteet (STM 2010:31, 2. korjattu painos 2014)
Linkki koko julkaisuun: <https://www.julkari.fi/handle/10024/116740>.
- Liite 6b. Hedelmöityshoitojen käsittely PALKOssa
- Liite 6c. Peruspalveluministeri Huovisen kirje sairaanhoitopiirien johtajaylilääkäreille 18.12.2014
- Liite 6d. Ylijohtaja Kirsi Varhilan ja lääkintöneuvos Timo Keistisen kirje sairaanhoitopiirien johtajaylilääkäreille ja naistentautien ja synnytysten ylilääkäreille 16.4.2015
- Liite 7a. Sidonnaisuusilmoituksen ohje täyttäjälle
- Liite 7b. Sidonnaisuuslomake
- Liite 8. Palveluvalikoimaneuvoston työseminaari 22.5.2015
- Liite 9. Ohjelmaehdotus Lääkäripäiville 2016

JAKELU
TIEDOKSI

